

Asia: VN/28598/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi kansalaisuuslain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

Millaisia näkemyksiä teillä on ehdotetusta uudesta yhteiskuntatietoedellytyksestä?

Poliisihallituksen näkemyksen mukaan yhteiskuntatietoedellytys on kannatettava ja se voi olla kiinteä osa kansalaistamisprosessia. Suomen kansalaisuuden saamisen edellytykseksi voidaan hakijalta vaatia riittäviä tietoja suomalaisesta yhteiskunnasta ja sen toiminnasta, perus- ja ihmisoikeuksien toteutumisesta ja yhdenvertaisuuden ymmärtämisestä. Lisäksi yhteiskuntatietoa voidaan vaatia Suomessa noudatettavasta lainsäädännöstä, suomen historiasta sekä suomalaisesta kulttuurista ja arjen vaikuttamisesta.

Yhteiskuntatietoedellytyksen voi saavuttaa ehdotuksessa esitettävällä kansalaisuuskokeella. Ehdotuksessa katsotaan myös ylioppilastutkinnon suorittaminen riittäväksi näytöksi yhteiskuntatietoedellytyksen täyttymisestä. Poliisihallitus kannattaa ehdotusta myös ammatillisen koulutuksen hyväksymisestä yhteiskuntatietoedellytyksen näkökulmasta, kun taustalla voi hyvinkin usealla maahan muuttaneella olla myös Suomalainen peruskoulu suoritettuna. Poliisihallitus pitää suomalaista peruskoulutusta kokonaisuutena hyvin valmistavana Suomen kansalaisuuteen yhteiskunnallisen osaamisen näkökulmasta.

Kokoavasti voidaan sanoa, että kansalaisuuskoe mittaa kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan ja omalta osaltaan myös kielen osaamista.

Millaisia näkemyksiä teillä on kansalaisuuskoejärjestelmän ehdotetusta toteutustavasta?

Poliisihallituksen näkemyksen mukaan Maahanmuuttovirasto on soveliaa viranomaisena kansalaisuuskokeen prosessin omistajaksi, koska Maahanmuuttovirasto on toimivaltainen päättämään Suomen kansalaisuuden myöntämisestä. Maahanmuuttoviraston resursseista olisi kuitenkin huolehdittava, jotta esimerkiksi tietojärjestelmä uudistukset saadaan tehtyä annetussa ajassa. Poliisihallituksessa suhtaudutaan hieman kriittisesti siihen, että tietojärjestelmäkokonaisuudet saataisiin valmiiksi vuoden 2027 alkuun mennessä, kun otetaan

huomioon nykyiset vireillä olevat kehitystyöt liittyen EU:n maahanmuuttopaktiin. Pakti uudistukset ovat erityisen tärkeitä poliisihallitukselle saattaa ajallaan valmiiksi.

Kansalaisuuskokeen kysymysten laatijaksi ehdotetaan yliopistoa, joka on kannatettava. Yliopistolla on parhaat tiedot ja taidot määritellä kokeen sisältö sellaiseksi, että se osoittaa kansalaisuuden hakijan riittävät osaamistason. Kansalaisuuskokeen suorituspaikkoja voisivat olla ulkoisen palveluntarjoajan tilat ja toimipisteet, joilla on riittävä osaaminen kokeiden järjestämisestä. Käsityksemme mukaan Maahanmuuttovirastolla on vastaanottojärjestelmän kautta hankittu osaamista ulkoisten palveluntarjoajien käyttämisestä, joten emme näe riskejä siinä, jos kokeet eivät tule olemaan viranomaisten järjestämiä tai viranomaisten valvomia tilaisuuksia. Palveluntarjoajille on kuitenkin järjestettävä koulutusta ja erityisen huolellinen tulee olla siinä, että kansalaisuuskokeeseen osallistujan

henkilöllisyys on tarkastettu. Poliisihallituksen tiedossa on yksittäistapauksia, joissa Suomen kielen tutkintoon on osallistunut joku muu henkilö kuin kokeeseen ilmoittautunut ja tämän vilpillisen menettelyn vuoksi on saatettu myöhemmin myöntää Suomen kansalaisuus kielitaidottomalle.

Millaisia näkemyksiä teillä on ehdotettujen muutosten vaikutuksista?

Poliisin omaan toimialueeseen kansalaisuuskokeella ei nähdä olevan merkittäviä vaikutuksia. Yleisellä tasolla voidaan todeta, että yhteiskuntaa koskevan tiedon ymmärryksellä voi olla välillisesti myönteistä vaikutusta kokonaisturvallisuuteen, jos kansalaisuuskokeen suorittamista varten olisi perehdyttävä muun muassa Suomen keskeiseen lainsäädäntöön. Poliisihallituksen toimialueen näkökulmasta keskeisiä lainsäädännöllisiä opetettavia aiheita voisivat olla tieliikenne- sekä järjestyslainsäädäntöön liittyvät seikat.

Tähän voitte kirjoittaa muita mahdollisia näkemyksiänne.

-

Lepsu Janne
Poliisihallitus